

अनादी-अनंत विश्वाच्या सिद्धान्ताला पुरावा मिळाल्याचा जयंत नारळीकर यांचा दावा

वीस अब्ज वर्षांपूर्वीच्या ताऱ्यांचा शोध

म. टा. प्रतिनिधी ■ पुणे

आपल्या आकाशगंगेशेजारी असणाऱ्या 'लार्ज माजेलानिक क्लाउड'मध्ये सुमारे वीस अब्ज वर्षे वयाचे तारे सापडल्याचा दावा ज्येष्ठ शास्त्रज्ञ डॉ. जयंत नारळीकर यांनी मंगळवारी केला. विश्वाच्या निर्मितीबाबतच्या स्थिर स्थिती (स्टेडी स्टेट) सिद्धान्ताला या शोधामुळे पुष्टी मिळत असून, महास्फोटाच्या (बिग बॅंग) सिद्धान्ताला धक्का लागू शकतो, असा विश्वासही त्यांनी व्यक्त केला.

विश्वाच्या निर्मितीबाबत स्थिर स्थिती आणि महास्फोट असे दोन सिद्धान्त आहेत. स्थिरस्थिती सिद्धान्तानुसार विश्व हे अनादी-अनंत आहे. तर बिग बॅंगच्या सिद्धान्तानुसार एक मोठ्या स्फोटातून विश्वाची

निर्मिती झाली आहे. विश्वाचे वय १३.७ अब्ज वर्षे असल्याचे हा सिद्धान्त म्हणतो. त्याहूनही अधिक वर्षांच्या म्हणजे वीस अब्ज वर्षांपूर्वीच्या ताऱ्यांचा शोध लागल्याने महास्फोटावर प्रश्नचिन्ह निर्माण होऊ शकतो.

डॉ. नारळीकर आणि त्यांचे गुरु सर फ्रेड हॉएल हे बिग बॅंगचे विरोधक आणि स्थिर स्थिती विश्वाचे पुरस्कर्ते मानले जातात. बिग बॅंग सिद्धान्ताच्या पुष्ट्यर्थ स्थिर स्थितीच्या सिद्धान्ताला आजपर्यंत विशेष पुरावे मिळालेले नव्हते. मात्र, एका संशोधन मोहिमेतून 'हबल स्पेस टेलिस्कोप' आणि युरोपियन सदरन ऑब्झर्व्हॅटरीच्या साहाय्याने त्यांना २० अब्ज वर्षे वय असणारे अंदाजे ५० तारे सापडले आहेत. 'या ताऱ्यांचे वस्तुमान सूर्याच्या वस्तुमानाच्या ७० टक्के असून, ते तारे

महाराक्षसी (रेड जायंट) आहेत,' असे डॉ. नारळीकर यांनी सांगितले.

ते म्हणाले, 'या संशोधनात माझ्यासह ऑस्ट्रेलियातील केन फ्रीमन, युरोपमधील फर्डिनांडो पटाट आणि आयुकातील डॉ. विजय मोहन यांचा सहभाग होता. 'लार्ज माजेलानिक क्लाउड'मध्ये आम्हाला सापडलेल्या ताऱ्यांची तेजस्विता आणि ऊर्जा यावरून आम्ही त्यांचे वय काढू शकलो आहोत.'

या शोधामुळे स्थिर स्थिती सिद्धान्ताला आधार मिळाल्याचे त्यांनी स्पष्ट केले. खोडदमधील जायंट मीटरवेव्ह रेडीओ टेलिस्कोप (जीएमआरटी) येथे विज्ञान दिनानिमित्त आयोजिलेल्या कार्यक्रमानंतर ते पत्रकारांशी बोलत होते.

Maharashtra Times, Dated 02/3/2011
Page No. 1.